37

STRICT SECRET

N O T A

privind convorbirea personală care a avut loc între preşedintele Consiliului de Stat al R.S.România, NICOLAE CEAUSESCU, şi preşedintele Republicii Arabe Egipt, ANWAR EL-SADAT, la data de luni, 3 aprilie 1972, la Cairo.

Preşedintele SADAT: In ce priveşte prezenţa Americii şi Rusiei aici în zonă şi modul cum acestea îşi urmăresc interesele, cred că sînt la fel.

Vă aduc la cunoştinţă, domnule preşedinte Ceauşescu, că astăzi primesc un reprezentant american şi altul sovietic. Inainte de a pleca din Egipt, vă voi expune ultima poziţie a Americii. Americanii au propus să trimitem un delegat împuternicit egiptean la O.N.U., de asemenea, Israelul să trimită un delegat împuternicit la O.N.U. şi împreună cu Sisco să se poarte discuţii, însă fără condiţii prealabile. Nu iau în seamă ceea ce au propus privind rezolvarea pe etape a conflictului; în prezent, îi interesează şi vor să discute numai problema deschiderii Canalului de Suez. Am spus că voi deschide canalul în ziua cînd Israelul se va retrage de pe teritoriile arabe ocupate.

Cu Sisco am discutat înainte timp de două ore, în mod deschis. Discuţiile s-au axat pe trei puncte:

1. Traversarea de către forţele egiptene a canalului pentru a se instala pe celălalt mal. Aici am cedat, spunînd că sînt de acord ca pe celălalt mal al canalului să staţioneze împreună forţe egiptene cu cele israeliene, sub supraveghere internaţională.

2. Israelul vrea încetarea focului nelimitată. Eu am spus că sînt de acord pentru 6 luni, urmînd ca apoi să se prelungească

./.

dacă misiunea Jarring obţine unele rezultate concrete. Nu pot să fiu de acord cu încetarea nelimitată.

3. Israelul nu vrea să se retragă la graniţele dinainte de război. Golda Meir a afirmat acest lucru ca un principiu de la care trebuie să se plece.

Eu am spus că nu pot ceda nici o bucată din teritoriile noastre. După ce Sisco a plecat în America, mi-a trimis o propunere scrisă în acest sens. Am afirmat că sînt de acord cu propunerea, în proporţie de 95%. Departamentul de Stat al S.U.A. a fost atacat puternic de către Israel şi,în final, americanii au spus că propunerea nu aparţine Departamentului de Stat, ci lui Bergus, reprezentantul special al intereselor americane în Egipt. Din acest moment, mi-am pierdut încrederea în Sisco şi l-am considerat mincinos.

La 1 ianuarie 1972, Departamentul de Stat american, prin Rogers, a declarat că va furniza Israelului 13o avioane Phantom şi Sky Hok, deşi ştie că balanţa de forţe înclină către Israel. După o săptămînă, au anunţat că dă dreptul Israelului de a fabrica arme americane şi avionul Phantom.

In ce priveşte Israelul, reiese că acesta nu vrea o rezolvare. El primeşte arme, bani şi alte ajutoare din partea S.U.A. şi nu doreşte o rezolvare.

In ce priveşte Uniunea Sovietică, ne-a ajutat la întărirea forţelor noastre armate, ne-a trimis arme şi rachete pentru a apăra teritoriul nostru. Dar eu sînt de acord cu principiul enunţat de preşedintele Ceauşescu privind neacceptarea amestecului în treburile interne ale altora. In Egipt există o campanie împotriva Uniunii Sovietice. Eu nu pot să spun deschis poporului aceasta, caut să întăresc moralul forţelor armate şi maselor.

./.

Ne aflăm într-o situaţie grea, complexă.

Preşedintele NICOLAE CEAUSESCU:

In 197o, m-am întîlnit cu Golda Meir şi am discutat două ore şi jumătate. Anterior, reprezentanţii mei au avut contacte cu cei ai Israelului. Ea mi-a afirmat că doreşte o soluţie politică, că e gata la concesii şi la obţinerea unei înţelegeri acceptabile.

Am mai discutat şi cu alţi oameni politici şi alte forţe progresiste care se pronunţă pentru o soluţie rapidă.

Apreciez că acum nu există condiţii pentru impunerea unei soluţii militare. Aceasta poate complica şi mai mult situaţia. S.U.A. şi Uniunea Sovietică sînt implicate în zonă şi se vor amesteca, vor interveni. Consecinţele războiului ar fi incalculabile. S.U.A. nu ar putea accepta înfrîngerea Israelului. Uniunea Sovietică ţine la prestigiul său şi nu vrea să-l piardă.

In ce priveşte România, noi nu avem interese speciale aici şi nici nu vrem să ocupăm o anumită poziţie în zonă. Avem un singur interes: să se instaureze pacea pentru ca Egiptul să poată să se dezvolte economic şi social. După cîte ştiu, în urma discuţiilor dintre trimişii mei şi Nasser se ajunsese la o concluzie.

Calea cea mai simplă ar fi însă ca israelienii să plece liber de pe teritoriile arabe ocupate. Prelungirea stării actuale nu este în favoarea Egiptului, se crează un anumit drept al faptului real, împlinit.

In 197o cînd am discutat cu Meir, am întrebat-o: aveţi pretenţii teritoriale? Mi-a răspuns că vor să obţină unele garanţii, unele mici rectificări.

Desigur, lucrurile pot evolua într-un fel sau altul. Cred că momentul anilor 1967-1968 era mult mai bun pentru Egipt pentru a rezolva situaţia. Trebuie de gîndit la o acţiune nouă care să mişte lucrurile din loc. Inţeleg din punct de vedere sentimental judecata aceasta: "cîtă vreme teritoriile sînt ocupate, nu putem să ne aşezăm la tratative". Trebuie găsită calea potrivită pentru a se sta de vorbă. S-ar putea avea în vedere unele discuţii confidenţiale.

In ce priveşte R.D.Vietnam, am apreciat cînd au spus că ei vor să-şi rezolve singuri problemele. Deşi au afirmat că nu au purtat convorbiri cu americanii, au făcut acest lucru în mod confidenţial înainte cu doi ani. Cred că se va ajunge la o reglementare în Vietnam, nu peste mult timp.

Trebuie găsită o soluţie, căci altfel dacă situaţia se permanentizează, se complică problema, chiar populaţia arabă din teritoriile ocupate începe să se lege economic.

In legătură cu Canalul de Suez, închiderea lui înseamnă că pierdeţi 3-4 dolari pe tona de petrol, ceea ce semnifică sute de mii de dolari, în total. Situaţia nu poate dura aşa mult timp. Se poate un an, doi ani, dar apoi se văd mai bine consecinţele negative asupra economiei şi nivelului de viaţă al poporului egiptean.

Un şir de ţări arabe se ocupă de interesele lor. Nu este bine ca să dăm termene de şase luni, douăsprezece luni, pentru că în astfel de situaţii nu se pot da termene; acest fapt nu poate avea o influenţă bună asupra poziţiei Egiptului.

Am discutat cu preşedintele Nixon şi mi-a spus că S.U.A. intenţionează şi priveşte favorabil ajungerea la o soluţie. Altfel, pierde. Nu din simpatie face acest lucru, ci din interes.

./.

Noi nu vrem să jucăm un rol în această problemă a conflictului; am putea numai ajuta în unele lucruri dacă vom fi solicitaţi. Mă gîndesc acum, de ce nu încercaţi ceva prin intermediul Franţei?

Preşedintele SADAT:

De ce nu vreţi să jucaţi un rol? Meir spune într-un fel, Alon în altfel, Eban,de asemenea, spune altceva. America nu-mi spune exact ce vrea Israelul. In fond, ce vor israelienii, aş dori să ştiu acest lucru.

Preşedintele NICOLAE CEAUSESCU:

Am putea să discutăm cu ei, însă insistă pentru tratative directe. Ei nu au încredere în americani. Vor să stea de vorbă oriunde şi în orice condiţii.

Poziţia de neelasticitate nu este cea mai bună. S-ar putea duce unele tratative directe secrete. Nu am studiat "proiectul Hussein"; eram în Algeria, însă se pare că merită să i se acorde atenţie. Unele ţări arabe au şi făcut-o, deşi au proclamat public că resping proiectul.

Trebuie să aveţi o iniţiativă mai concretă, ca în februarie 1971. Pentru aceasta, ar putea fi pregătiţi prietenii şi opinia publică. R.F.G. şi Japonia nu s-au ocupat de înarmare şi au dobîndit o uriaşă forţă economică. Trebuie o soluţie. S-ar putea obţine un mai mare sprijin internaţional.

Am întîlnit pe Goldman şi am considerat că este rezonabil; a fost de acord cu tot ce am spus. Avea o orientare pentru o soluţie politică şi un şir de acţiuni în spirit practic pe plan internaţional. Sînt de acord că trebuie retrase forţele israeliene din teritoriile arabe ocupate, că trebuie discutat

./.

cu conducătorii palestinieni pentru rezolvarea şi găsirea unei soluţii a populaţiei palestiniene care să aibă condiţii normale de viaţă şi dacă se ajunge la o concluzie, se poate chiar înfiinţa un stat palestinian, conform intereselor sale naţionale. Trebuie instaurată pacea în zonă pentru a se obţine dezvoltarea economică şi socială.

In 1967, am discutat cinci ore cu Brandt. Spunea că nici un german nu-şi poate asuma răspunderea recunoaşterii celor două Germanii şi tratativele cu Uniunea Sovietică, pentru că aceasta ar însemna recunoaşterea realităţilor, inclusiv a graniţelor de după război. Am discutat mult. Acum se vede că am avut dreptate. Este recunoscută existenţa celor două Germanii, s-au încheiat acorduri cu U.R.S.S. E drept că există opoziţie în R.F.G., dar opoziţia nu poate să spună decît că trebuia să se obţină condiţii mai bune în tratatul cu U.R.S.S. Formal, s-ar părea că recunoaşterea existenţei celor două Germanii ar consacra separarea acestora. Insă unificarea Germaniei se poate face pe baza unei strînse cooperări şi apropieri.

In 1968, Uniunea Sovietică cu alte cîteva state socialiste, după cum ştiţi, au invadat Cehoslovacia. Dată fiind situaţia de atunci, am considerat că existau intenţii de a interveni şi în România. Am arătat poporului care este situaţia şi s-a întrunit un mare miting în faţa sediului Comitetului Central al Partidului Comunist Român. Am dat arme poporului şi în două zile am reuşit să înarmăm 800.000 de oameni. Brejnev mi-a reproşat de cîteva ori că, cum am putut eu crede că Uniunea Sovietică ar putea interveni în România. I-am răspuns că am procedat astfel pentru a face faţă oricărei eventualităţi a unei ameninţări externe imperialiste în general şi nu m-am gîndit neapărat la

./.

Uniunea Sovietică, ci să-mi întăresc capacitatea de apărare a ţării fără să fiu nevoit să apelez la U.R.S.S.

In politică trebuie mult curaj. In situaţia Egiptului, trebuie găsită o cale care să ducă la rezolvarea problemei conflictului.

In Africa, dacă luăm Angola, consider că în prezent sînt condiţii pentru a lichida prin luptă dominaţia colonialismului portughez. S.U.A. nu ar interveni pentru că îşi dă seama de prăbuşirea dominaţiei colonialiste portugheze şi este interesată să cîştige o poziţie acolo. Se ştie că unele state, chiar dau anumite ajutoare pentru unele mişcări de eliberare numai din interesul de a cîştiga influenţă şi poziţie acolo.

Eu am invitaţie de a vizita Israelul, însă le-am spus că numai atunci cînd vor încheia pacea mă voi duce. Insă avem contacte cu reprezentanţii săi şi putem discuta orice problemă. Dacă noi putem ajuta cu ceva în rezolvarea problemei Orientului Apropiat, sîntem gata să o facem.

Desigur, dumneavoastră trebuie să vă gîndiţi la o soluţie şi să hotărîţi.

<u>Preşedintele SADAT</u>:

Mulţumesc preşedintelui Ceauşescu pentru analiza realistă făcută asupra situaţiei. Trebuie să luăm o hotărîre în etapa viitoare.

Convorbirea a durat o oră şi jumătate.

Redactat: translator Popescu Petre

Mc/5 ex.
11.IV.1972